

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет фізичного виховання

Кафедра фізичної терапії, фізичного виховання та біології

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ**

**підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)
спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
(назва програми)
мова навчання українська**

Слов'янськ – 2022 р.

Курільченко І.Ю., кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології ДВНЗ «ДДПУ».

Рецензенти:

Дичко В.В. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології ДВНЗ «ДДПУ».

Євтухова Т.А. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри природничо-математичних дисциплін та інформатики ДВНЗ «ДДПУ».

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології

Протокол № 8 від «27» червня 2022 р.

Завідувач кафедри

Дичко В.В.

(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«27» червня 2022 р.

протокол № 9

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ

Кількість кредитів	4 кредитів ECTS, 120 годин, з яких 48 год. становить контактна робота з викладачем (20 год. лекцій; 28 год. практичних занять), 72 год. – самостійна робота
Рік підготовки, семестр	III-й рік підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 5 семестр.
Компонент освітньої	обов'язковий компонент освітньо-професійної програми
Викладач	Курільченко Ірина Юріївна, <i>доцент</i> кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології, <i>кандидат біологічних наук</i> ,
Контактна інформація	irina82203@gmail.com
Консультації	Консультації проводиться кожен середу з 14.30 до 15.30. У разі неможливості відвідування консультацій можна з'ясувати поточні питання на сторінці дистанційного навчання в розділі «Консультації» (залишити повідомлення http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2227 або на електронну скриньку irina82203@gmail.com надіслати лист із зазначенням назви навчальної дисципліни.
Анотація навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «методика навчання біології» є обов'язковою компонентою освітньо-професійної програми «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Навчальна дисципліна є професійно спрямованою та займає важливе місце в загальному плані підготовки майбутніх вчителів. <u>Об'єктом вивчення</u> методики викладання біологічних дисциплін є навчально-виховний процес шкільної біологічної освіти. <u>Предметом вивчення</u> - біологічні факти, закономірності і закони які є змістом шкільної біології і предметом вивчення в школі.
Опис навчальної дисципліни	<i>Мета</i> вивчення дисципліни «Методика навчання біології» полягає в засвоєнні теоретичних знань і набутті практичних умінь, оволодіння сучасними досягненнями методичної науки, їх застосування для вирішення методичних завдань, для самостійного проведення уроків усіх типів та інших організаційних форм навчання біології; формування особистості вчителя здатної взаємодіяти зі школярами на основі суб'єкт-суб'єктивних відносин, творчо підходити до розв'язання актуальних завдань шкільної біологічної освіти у закладах загальної середньої освіти.

У результаті опанування навчальної дисципліни здобувачі набувають *компетентностей*, як-от: *загальних компетентностей*: здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК-2); здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово(ЗК-3); здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (ЗК-6); здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях(ЗК-7); здатність до адаптації та дії в новій ситуації, застосування соціальних навичок (т.з. softskills) у професійній діяльності(ЗК-8); здатність до критичного мислення, толерантності до різних ідей, нових точок зору і фактів дійсності(ЗК-9); здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових умінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою освітньо-професійну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя(ЗК-10);

спеціальних (фахових) компетентностей: здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків; здатність моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів(СК-1); здатність до визначення та врахування в освітньому процесі вікових та індивідуальних особливостей здобувачів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій; до пошуку ефективних шляхів мотивації здобувачів до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу; управляти власними емоційними станами (СК-2); здатність до формування у здобувачів ключових і предметних компетентностей, моделювання змісту навчання відповідно до програмних результатів, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів(СК-3); здатність до організації різних видів і форм навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів у межах предметної спеціальності (рівень базової середньої освіти)(СК-4); здатність здійснювати об'єктивний контроль, оцінювання та аналіз рівня навчальних досягнень здобувачів на засадах компетентнісного підходу(СК-5); здатність до забезпечення в освітньому середовищі сприятливих умов для розвитку індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів здобувачів, інклюзивного навчання та психолого-педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами(СК-6); здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я здобувачів у освітньому процесі та позаурочній діяльності; до надання домедичної допомоги учасникам освітнього процесу, протидії

<p style="text-align: center;">Методичні поради для викладачів «Як навчати?»</p>	<p>Опанування навчальної дисципліни відбувається в межах студентоцентрованого, компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного підходів. Лекції (проблемні, візуалізації, із застосуванням техніки зворотного зв'язку) проводяться у супроводі навчальних відеоматеріалів, презентацій PowerPoint; відбувається демонстрація теоретичного матеріалу; проводиться його обговорення, аналізуються професійні ситуації. Практичні заняття передбачають проведення бесід, ситуаційного аналізу конкретних педагогічних ситуацій. В рамках самостійної роботи використовуються репродуктивні та проблемно-пошукові, евристичні та дослідницькі методи навчання здобувачів відповідно до типу та складності завдання.</p>
<p style="text-align: center;">Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p>Для того, щоб успішно опанувати навчальну дисципліну необхідно бути активними під час обговорень теоретичних питань, тестувань, презентацій результатів самостійних робіт, практичних завдань, під час аналізу дослідницьких робіт, захисту лабораторних робіт.</p> <p><u>Поради для успішного навчання.</u></p> <p>Вчитися - нелегка праця. Щодня доводиться відвідувати заняття, запам'ятовувати величезну кількість нової інформації, вести конспекти, відповідати на питання викладачів і писати контрольні роботи. А вдома навалюються домашні завдання, величезні параграфи маса письмових завдань, практичні, лабораторні, реферати</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правильно постав задачу! Не думай, як змусити себе вчитися, а думай, як почати добре вчитися. Не примушуй себе (підсвідомість буде чинити опір насильству), а плануй! Постав мету отримати в семестрі по предмету "X" на бал більше, ніж зараз, і підсвідомість тут же знайде шляхи вирішення цього завдання. 2. Знайди мотив (причину, стимул) вчитися добре. Мотивація може бути різна: найчастіше це якась перспектива (приз). Вона може бути близькою (Після вдало складених іспитів я поїду в табір) або довгостроковою (Ось вивчусь і стану президентом!). Мотивація у кожного своя. 3. Облаштуй робоче місце. Банально, але факт. Можливо, лежачи на дивані з планшетом приємніше займатися, але доведено, що в лежачому положенні людина розуміє і запам'ятовує гірше і повільніше, це пов'язано з фізіологією. 4. Зміни стиль одягу. Природно, одяг сам по собі не може змусити вчитися, але стиль може. Одягни на себе стиль хорошого учня акуратно і строго. Спробуй, і ти відчуєш зміни як з боку оточуючих, так і всередині себе. 5. Перетвори нудне в творче! Наприклад, скористайся методом асоціативних карт. Це стосується ведення конспекту: записуй лекцію або текст підручника не суцільним текстом, а використовуй кольорові ручки, маркери, цитати, таблиці, схеми і замальовки. Тим самим ти перетвориш нудну лекцію в захоплююче заняття, легше запам'ятаєш інформацію і розвинеш своє креативне мислення. Використовуй метод асоціацій при запам'ятовуванні, сприймаючи текст не буквально, а через аналогії. 6. Заохочуй себе за успіхи.

	<p>7. Найважче почати. Лінь не дає зробити перший крок. Іноді завдання займає всього 15 хвилин, але ти знаходиш купу відмовок, щоб його не починати. Зрозумій, поки ти відтягуватимеш час початку роботи, ти посилаєш в мозок негативні емоції. В результаті, крім втрати часу, отримуєш поганий настрій, а завдання все одно доведеться виконувати</p> <p>8. Вчися добре з першого дня! На підйомі новизни після відпочинку з'явиться режим і звичка, які допоможуть надалі.</p> <p>9. Роби більше в університеті, щоб менше робити вдома.</p> <p>10. Влаштуй змагання з друзями. Можна навіть посперечатися.</p> <p>11. Плануй свій день. Чітко розділяй час на навчання і на відпочинок.</p> <p>12. Розвивай силу волі. Вона стане в нагоді не тільки в навчанні.</p>
<p>Оцінювання</p>	<p>Для успішного складання навчальної дисципліни здобувач повинен:</p> <p>1) Набрати достатню кількість балів відповідно до вимог поточного контролю:</p> <p>а) під час лекційних занять здобувач може отримати 0,5 бали за кожну лекцію. Оцінювання залежить від роботи здобувача на лекції. Загальна максимальна сума балів за лекції дорівнює 5 балам;</p> <p>б) під час лабораторної роботи здобувач може набрати бали в залежності від виду, складності завдань та якості їх виконання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – опитування або тестування оцінюється до 5 балів; – участь під час обговорення дискусійного питання, доповнення або суттєве запитання до доповідача оцінюється в 1 бал; – виконання лабораторної роботи, участь у експерименті оцінюється до 5 балів. <p>Загальна максимальна сума балів за лабораторні роботи – 70 балів.</p> <p>в) за результатами виконання завдань самостійної роботи здобувач може отримати до 4 балів за кожний тип роботи. Оцінювання залежить від якості виконаної роботи і рівня сформованості навчальної автономії здобувача. Загальна максимальна сума балів за самостійну роботу – 25 балів.</p> <p>З детальним розподілом балів за кожною окремою темою можна ознайомитись на освітній платформі Moodle за лінком: http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=2227</p> <p>Залік виставляється за результатами поточного контролю, здобувач може набрати <u>60 - 100 балів.</u></p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів і ліквідації академічної заборгованості врегульовано «Положенням про контрольні заходи в ДВНЗ «ДДПУ» (http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf)</p> <p>Політика щодо відвідування занять: відсутність здобувача з неповажної причини під час перебігу заняття є неприпустимою. Якщо здобувач за певних обставин (лікарняний, академічна мобільність, відпустка тощо) пропустив заняття, він може виконати поточні контрольні</p>

	<p>заходи з іншою академічною групою або під час встановлених консультаційних годин за попередньою домовленістю з викладачем. На заняттях здобувачі можуть використовувати мобільні телефони або ноутбуки, але безпосередньо з навчальною метою – для вивчення дисципліни.</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: індивідуальні завдання перевіряються на наявність плагіату методом експертної оцінки та за допомогою on-line сервісу Unicheck. Очікується, що кожний здобувач виконує завдання свідомо та самостійно й несе відповідальність за збереження, резервне копіювання виконаних завдань. Здобувач, у роботі якого було виявлено факт порушення академічної доброчесності, отримує за завдання 0 балів. З «Положенням про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ «ДДПУ» можна ознайомитись на лінком: http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf.</p>
<p align="center">Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Розвиток методичної компетентності вчителя що викладає біологічні дисципліни базується на усвідомленні необхідності постійного самовдосконалення. Виконання завдань практичних занять спрямовані на використання при проведенні уроків біологічних знань, здобутих протягом навчання в університеті та формування уміння застосовувати в своїй педагогічній діяльності різноманітні форми, методи і засоби навчання біології. формування в студентів них готовності до пізнавальної взаємодії зі школярами в процесі позаурочної та позакласної діяльності на основі суб'єкт-суб'єктних відносин. Це, в свою чергу, підвищить рівень сформованості професійної компетентності майбутніх учителів біології та основ здоров'я Нової української школи й надасть їм конкурентних переваг на ринку професійних послуг.</p>

Доцент кафедри ФТФВіБ _____

_____ І.Ю. Курільченко